

Список використаних джерел

1. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.
2. Милосердна І. М. Законодавче закріплення та функціонування інституту референдуму: світовий досвід. / І. М. Милосердна. // Актуальні проблеми політики. – 2014. – Вип. 51. – С. 185- 195.
3. Синцов Г. В. Современные конституционно-правовые модели института референдума в зарубежных странах: автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра юрид. наук: 12.00.02 / Г. В. Синцов ; Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования «Пензен. гос. ун-т». – Пенза, 2009. – 59 с.

КОВАЛЕНКО Р. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного права

ФІНАНСУВАННЯ ПЕРЕДВИБОРНОЇ АГІТАЦІЇ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА США І УКРАЇНИ

Президент США обирається непрямым шляхом строком на 4 роки. Одна і та сама особа може обиратися президентом не більше двох разів. Кампанія виборів президента розпочинається задовго до того, як виборці прийдуть на виборчі дільниці, щоб проголосувати. Президентські вибори у Сполучених Штатах є двоступеневими. Спочатку населення обирає членів колегії виборщиків, які у свою чергу обирають президента та віце-президента держави. У перших числах листопада виборці голосують у штатах. У кожному штаті обирається стільки виборщиків, скільки обрано представників і сенаторів від штату в Конгрес. Для цього встановлюються багатомандатні виборчі округи (один штат — один округ) і застосовується мажоритарна система відносної більшості. За цієї системи список виборщиків від однієї партії, який одержав відносно більше голосів, ніж інші списки, завоює всі місця від цього штату в колегії вибірників.

Вивчаючи передвиборну агітацію в Україні, вчені і практики зауважують про низку недоліків, які мають місце у законодавчій регламентації її фінансуванні, та підкреслюють важливість вирішення цієї проблеми. Вони цілком вірно зауважують, що «за відсутності прямого державного фінансування політичних партій їх поточна діяльність та електоральна конкурентоспроможність повністю залежить від приватних пожертв заможних донорів. Неконтрольований обсяг фінансових внесків у партійні каси від фізичних та юридичних осіб та відсутність

дієвих механізмів фінансової підзвітності партій сприяють політичний корупції та спотворюють демократичну суть виборчого процесу».

Особливої важливості ці проблеми набувають при обранні Президента України. Тому актуальним з цієї точки зору вбачається дослідження досвіду тих держав, у яких вибори президента мають давні корені, і питання законодавчого регулювання фінансування передвиборної агітації вирішуються протягом більш тривалого часу, ніж в Україні. Так, вперше вибори президента у США відбулись наприкінці XVIII ст., а в Україні — наприкінці XX ст. Досвід США у частині законодавчого регулювання фінансування передвиборної агітації починається з 1900-х рр., а отже, відповідні норми пройшли перевірку часом.

Питання передвиборної агітації активно розглядаються як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями, що знаходить своє відображення в роботах М. В. Афанасьєвої, А. А. Малюкова, М. Г. Фоміної та ряду інших авторів. Проте, вони не аналізували проблему законодавчого регулювання фінансування передвиборної агітації на виборах Президента України з порівняльно-правової точки зору, враховуючи досвід США. В навчально-методичній літературі часто розглядається питання передвиборної агітації на виборах Президента США. Але, саме питання законодавчої регламентації цієї стадії виборчого процесу увага не приділяється.

До того ж, законодавча регламентація фінансування передвиборної агітації на виборах Президента України є досить поверховою. Так, щодо фінансування передвиборної агітації на виборах Президента України у Законі від 5 березня 1999 р. «Про вибори Президента України» відмітимо статтю 3 «Рівне виборче право», що передбачає: рівність прав і умов участі у виборчому процесі забезпечується, у тому числі, «забороною використання для фінансування передвиборної агітації інших коштів, крім коштів Державного бюджету України та коштів виборчих фондів кандидатів на пост Президента України», а також Розділ VI «Фінансове і матеріально-технічне забезпечення підготовки та проведення виборів Президента України», статті 37–43. Але лише дві статті цього розділу мають відношення до фінансування передвиборної агітації на виборах Президента України, а саме стаття 37 (у частині обов'язку кожного кандидату утворити свій виборчий фонд) та стаття 38 (у частині фінансового забезпечення підготовки та проведення виборів Президента України за рахунок коштів Державного бюджету України). Здебільшого у цьому розділі йдеться про фінансове та матеріальне забезпечення інших стадій виборчого процесу. Тільки стаття 41 повністю присвячена аналізованій проблемі — вона має назву «Виборчий фонд кандидата на пост Президента України». Ця стаття є досить детальною — вона складається з 14 підпунктів, що містять 437 слів. Привертає увагу і той факт, що до цієї статті неодноразово вносились зміни та доповнення.

Формулюючи висновок з дослідження слід зазначити, що доцільним в Україні було б прийняти окремий закон, присвячений фінансування передвиборної агітації, у якій систематизувати розрізнені та такі, що часто дублюють одне одного положення чинного законодавства про передвиборну агітацію на виборах Президента, народних депутатів і т. д. Компромісним варіантом може стати розділ у складі Виборчого кодексу України. Також доцільним було б створити орган державної виконавчої влади, який би здійснював нагляд виключно за проведенням, у т.ч. за фінансуванням, передвиборної агітації. Компромісним варіантом може стати утворення відповідного структурного підрозділу у складі Державної фіскальної служби України.

СРЕДНИЦЬКА І. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри конституційного права

НАРОДНА ЗАКОНОДАВЧА ІНІЦІАТИВА: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Одним із ключових чинників демократизації законодавчого процесу, підвищення його ефективності та врахування інтересів різних соціальних груп є етап залучення громадян до опрацювання проектів законодавчих актів.

Як зазначає О. О. Ющенко, законодавство України створює можливості для участі громадян майже на всіх етапах творення закону [1, с. 176]. На противагу цьому, вітчизняний дослідник О. О. Бабінова визначає, що Конституція України надає широкі можливості для участі громадян в діяльності влади, її інститутів, сприяє значної її підзвітності народові, прозорості та відкритості, спрямованості на потреби людини, але реальних механізмів здійснення цього на центральному рівні майже не існує [2, с. 63–64]. Аналіз діючого в Україні законодавства про участь громадян в законодавчому процесі у порівнянні з аналогічним законодавством у зарубіжних країнах засвідчує про те, що ця сфера законодавства не має цілісної системи регулювання, в ній немає послідовності та наукового підходу. До цього часу немає жодного окремого закону, який би регулював участь громадян у процесі розробки та прийняття законодавчих рішень на центральному рівні.

Отже, ситуація, яка склалася сьогодні в Україні однозначно потребує вдосконалення законодавчого регулювання окремих форм громадської участі, наприклад, народної законодавчої ініціативи, яка вже утвердилася як дієвий механізм в наукових працях вітчизняних учених.